

LEGE nr. 379 din 30 septembrie 2003

privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război

EMITENT • PARLAMENTUL

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 700 din 7 octombrie 2003

Data intrării în vigoare 06-11-2003

Parlamentul României adopta prezenta lege.

Capitolul I Dispoziții generale

Articolul 1

Mormintele și operele comemorative de război românești, precum și cele străine situate pe teritoriul României sunt considerate așezăminte social-culturale, fiind supuse regimului juridic stabilit de prezenta lege.

Articolul 2

(1) În sensul prezentei legi, mormintele de război sunt locurile de inhumare a persoanelor care au decedat în timpul și din cauza conflictelor armate ca urmare a îndeplinirii unui serviciu comandat sau voluntar în interesul statului ai căror cetățeni au fost, precum și alte locuri în care se păstrează rămășițele pamantesti ale acestora.

(2) Mormintele de război pot fi individuale sau comune, izolate ori grupate în cimitire de onoare, parcele de onoare, osuare sau mausolee.

(3) Cimitirele militare sau parcelele militare din cimitirele civile, administrate de către comendurile de garnizoana, nu sunt considerate, potrivit legii, cimitire sau parcele de onoare.

Articolul 3

Sunt asimilate mormintelor de război:

- a) Mormantul Ostașului Necunoscut;
- b) mormintele cetățenilor români prizonieri, internați civili de război sau deportați;
- c) mormintele membrilor formațiunilor de Cruce Roșie și ale corespondenților de război, decedați în timpul și din cauza conflictelor armate, îndeplinind o misiune;
- d) mormintele militarilor sau ale persoanelor civile, cetățeni români, care au murit în timp de pace îndeplinind un serviciu comandat în domeniile apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale;
- e) mormintele persoanelor decedate în alte situații prevăzute de lege.

Articolul 4

(1) Mormintele de război străine situate pe teritoriul României au același regim ca și mormintele de război românești.

(2) Sunt asimilate mormintelor prevăzute la alin. (1) și cele ale prizonierilor și internaților civili de război, cetățeni străini.

Articolul 5

Sunt considerate opere comemorative de război edificiile, monumentele de artă, plăcile și altarele comemorative, troitele, crucile, cenotafurile sau orice alte construcții ori lucrări realizate în memoria celor prevăzuți la art. 2-4.

Articolul 6

Mormintele și operele comemorative de război care sunt înscrise în Lista monumentelor istorice se supun regimului juridic stabilit prin [Legea nr. 422/2001](#) privind protejarea monumentelor istorice, cu modificările ulterioare, precum și dispozițiilor prezentei legi.

Articolul 7

(1) Activitățile și măsurile de protejare a mormintelor și operelor comemorative de război se realizează în interes public și pot constitui cauza de utilitate publică, în condițiile legii.

(2) În sensul prezentei legi, prin protejarea mormintelor și operelor comemorative de război se înțelege ansamblul de măsuri cu caracter științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic menite să asigure cercetarea, identificarea, inventarierea, clasarea, evidența, conservarea, marcarea, inclusiv paza și întreținerea, restaurarea, strămutarea și punerea în valoare a acestora.

(3) Asupra imobilelor pe care sunt amplasate morminte sau opere comemorative de război se pot aplica servituți de utilitate publică, instituite conform legii.

Articolul 8

(1) Mormintele și operele comemorative de război aparțin fie domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale, fie sunt proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice.

(2) Mormintele și operele comemorative de război proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale sunt inalienabile, imprescriptibile și insesizabile. Acestea pot fi date în administrarea instituțiilor publice, pot fi concesionate sau închiriate, în condițiile legii, cu avizul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Articolul 9

(1) Mormintele și operele comemorative de război aparținând domeniului privat pot face obiectul circuitului civil fără a li se schimba destinația, în condițiile stabilite de prezenta lege.

(2) Imobilele pe care sunt amplasate mormintele și operele comemorative de război, aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat, pot fi vândute numai în condițiile exercitării dreptului de preemțiune al statului sau al unităților administrativ-teritoriale, după caz, prin Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, sub sancțiunea nulității absolute a vânzării. Fac excepție imobilele cu destinație de locuinta pe care sunt amplasate plăci comemorative.

(3) Proprietarii, persoane fizice sau juridice, care intenționează să vândă imobilele pe care sunt amplasate morminte ori opere comemorative de război vor înștiința în scris consiliul local al unității administrativ-teritoriale în a cărei rază se afla imobilul în cauză.

(4) Consiliile locale ale unităților administrativ-teritoriale vor transmite Oficiului Național pentru Cultul Eroilor înștiințarea prevăzută la alin. (3), în termen de 7 zile de la primirea acesteia.

(5) Termenul de exercitare a dreptului de preemțiune al statului este de 30 de zile de la data înregistrării înștiințării prevăzute la alin. (3) la Oficiul Național pentru Cultul Eroilor.

(6) În cazul în care Oficiul Național pentru Cultul Eroilor nu își exercită dreptul de preemțiune în termenul prevăzut la alin. (5), acest drept se transferă autorităților administrației publice locale, care îl pot exercita într-un termen de 15 zile, calculat de la expirarea termenului prevăzut la alin. (5).

Articolul 10

În cazul în care imobilul pe care se afla dispuse morminte și opere comemorative de război nu are proprietar cunoscut, obligațiile ce decurg din prezenta lege revin autorităților administrației publice locale sau centrale, după caz, din unitatea administrativ-teritorială pe al cărei teritoriu este situat imobilul.

Articolul 11

Pentru înființarea sau protejarea mormintelor și operelor comemorative de război, la propunerea Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, pot fi expropriate imobile, în condițiile legii.

Capitolul II

Înființarea și protejarea mormintelor și operelor comemorative de război

Articolul 12

Înființarea de cimitire și parcele de onoare cu morminte românești se face, în condițiile legii, cu aprobarea Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Articolul 13

Înființarea pe teritoriul României a cimitirelor sau a parcelelor de onoare cu morminte străine se face în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale în domeniu la care România este parte, iar în lipsa acestora, prin hotărâre a Guvernului.

Articolul 14

(1) Operele comemorative de război se realizează cu respectarea legislației în domeniul autorizării construcțiilor și cu avizul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

(2) Construcția operelor comemorative de război străine pe teritoriul României se face cu aprobarea Guvernului.

Articolul 15

Modificarea sau strămutarea mormintelor ori a operelor comemorative de război se face cu avizul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Articolul 16

Modificarea suprafețelor pe care sunt amplasate, strămutarea sau reamenajarea mormintelor de război străine, precum și orice intervenție asupra operelor comemorative de război străine aflate pe teritoriul României se fac numai cu aprobarea Guvernului și sub supravegherea Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, în conformitate cu tratatele internaționale, iar în lipsa acestora, prin hotărâre a Guvernului, după ce a fost înștiințat statul interesat și s-au stabilit pe cale diplomatică detaliile unor asemenea intervenții.

Articolul 17

Rămășițele pământesti ale persoanelor decedate în condițiile prevăzute la art. 2-4 se inhumează în mod individual, cu excepția cazurilor de forta majoră care impun un mormânt comun. La fiecare mormânt se asaza un însemn de capatai pe care sunt înscrise date minime de identificare a persoanei decedate. Însemnul de capatai este specific

religiei celui inhumat și are forma și dimensiunile precizate în normele tehnice prevăzute de Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Articolul 18

- (1) În scopul asigurării unei protejări adecvate a mormintelor de război se poate proceda la strămutarea acestora.
- (2) La reorganizarea, extinderea sau construirea cimitirelor de onoare se vor respecta normele tehnice prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.
- (3) Este interzisă inhumarea în cimitirele sau în parcelele de onoare a altor persoane decedate decât cele prevăzute la art. 2-4.

Articolul 19

Toate mormintele de război vor avea asigurată o zonă de protecție. În zona de protecție pot fi instituite servituți de utilitate publică și reglementări speciale de construire prin planurile și regulamentele de urbanism aprobate și avizate conform legii.

Articolul 20

- (1) Evidența generală a mormintelor și operelor comemorative de război se ține de către Oficiul Național pentru Cultul Eroilor.
- (2) Instituțiile publice și autoritățile administrației publice locale sunt obligate să țină propria evidență a mormintelor și operelor comemorative de război aflate în administrarea sau în proprietatea lor, după caz.
- (3) Ministerul Afacerilor Externe, prin reprezentatele diplomatice sau oficiile consulare, organizează, păstrează și actualizează permanent evidența mormintelor și operelor comemorative de război românești din străinătate.

Articolul 21

Evidența, inventarierea, marcarea, întreținerea, conservarea și restaurarea mormintelor și operelor comemorative de război se realizează în conformitate cu normele tehnice prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Articolul 22

Finanțarea activităților de înființare și protejare a mormintelor și a operelor comemorative de război românești se face astfel:

- a) pentru cele din străinătate, prin bugetul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor și potrivit tratatelor internaționale la care România este parte;
- b) pentru cele dispuse pe teritoriul național și care aparțin domeniului public sau privat al statului, din bugetele instituțiilor publice în a căror administrare se afla, iar pentru cele care aparțin domeniului public sau privat al unităților administrativ-teritoriale, din bugetele acestora.

Articolul 23

Întreținerea și marcarea mormintelor și operelor comemorative de război străine, aflate pe teritoriul României, se realizează de către autoritățile administrației publice, potrivit legii și în conformitate cu tratatele internaționale la care România este parte.

Articolul 24

În funcție de importanța și de amploarea lucrărilor de înființare sau de protejare a mormintelor și operelor comemorative de război românești și străine, aflate pe teritoriul național, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor poate susține finanțarea sau cofinanțarea acestora din bugetul propriu.

Capitolul III **Oficiul Național pentru Cultul Eroilor**

Articolul 25

- (1) Se înființează Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, organ de specialitate al administrației publice centrale cu personalitate juridică, în subordinea Secretariatului General al Guvernului.
- (2) Organizarea și funcționarea Oficiului Național pentru Cultul Eroilor se fac prin regulament de organizare și funcționare aprobat prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Secretariatul General al Guvernului și de Ministerul Apărării Naționale.
- (3) Oficiul Național pentru Cultul Eroilor este condus de un director numit prin ordin al ministrului pentru coordonarea Secretariatului General al Guvernului, în conformitate cu dispozițiile legale.
- (4) Numărul maxim de posturi ale Oficiului Național pentru Cultul Eroilor va fi stabilit prin Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, aprobat prin hotărâre a Guvernului. Structura posturilor pe compartimente, statul de funcții și structura de personal se aproba prin ordin al ministrului pentru coordonarea Secretariatului General al Guvernului.
- (5) Oficiul Național pentru Cultul Eroilor își întocmește proiect de buget propriu care se prevede distinct în bugetul Secretariatului General al Guvernului.

Articolul 26

Oficiul Național pentru Cultul Eroilor are următoarele atribuții:

- a)** organizează sistemul național de cercetare și evidenta a mormintelor și operelor comemorative de război, românești și străine, aflate pe teritoriul României, și a celor românești din străinătate și acționează pentru căutarea, descoperirea și identificarea acestora;
- b)** tine evidenta centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război, românești și străine, aflate pe teritoriul României, și a celor românești din străinătate, precum și a obiectelor de identificare descoperite ocazional sau cu prilejul exhumărilor;
- c)** colaborează cu organizațiile neguvernamentale și cultele religioase recunoscute de lege în aplicarea prezentei legi, precum și cu cele din străinătate care au obiect de activitate similar;
- d)** ia măsurile necesare pentru înființarea și protejarea mormintelor și operelor comemorative de război românești în străinătate;
- e)** propune Secretariatului General al Guvernului inițierea proiectelor de hotărâri ale Guvernului pentru înființarea, modificarea, precum și pentru construirea mormintelor și operelor comemorative de război străine pe teritoriul României;
- f)** inițiază, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, încheierea acordurilor internaționale privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război;
- g)** valorifica toate datele și informațiile existente și acționează pentru căutarea, descoperirea, identificarea și luarea în evidenta a mormintelor de război;
- h)** hotărăște modalitățile de regrupare a osemintelor morților de război și însemnele comemorative pentru locurile de inhumare comune atunci când nu pot fi amenajate morminte individuale;
- i)** pune la dispoziție celor interesați, la cerere, datele de care dispune referitoare la locul de inhumare a persoanelor decedate, în condițiile prevăzute la art. 2-4;
- j)** colaborează cu reprezentatele diplomatice străine pentru organizarea ceremonialelor de comemorare a militarilor acestor state inhumati pe teritoriul României;
- k)** elaborează și supune spre aprobare Guvernului, împreună cu instituțiile de apărare și ordine publică, programul manifestărilor prilejuite de Ziua Eroilor și de alte evenimente;
- l)** avizează sau aproba, după caz, modificarea ori strămutarea mormintelor și operelor comemorative de război românești aflate pe teritoriul național;
- m)** inițiază, împreună cu instituțiile abilitate prin lege, proiectele de acte normative pentru declararea utilității publice și exproprierea, în condițiile legii, a imobilelor pe care se afla amplasate sau se vor construi morminte și opere comemorative de război;
- n)** propune Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice mormintele și operele comemorative de război de pe teritoriul României care să fie cuprinse în Lista monumentelor istorice;
- o)** sesizează Ministerul Culturii și Cultelor, atunci când deține informații, cu privire la intervenții neautorizate asupra operelor comemorative de război cuprinse în Lista monumentelor istorice sau când este încălcată zona de protecție a acestora;
- p)** promovează programe și participa la valorificarea în plan educativ a memoriei celor căzuți pentru țară;
- q)** editează publicații și produse media pentru educarea patriotică a cetățenilor;
- r)** organizează, în colaborare cu Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, tabere pentru tineret, în scopul îngrijirii mormintelor și operelor comemorative de război, pe care le poate susține financiar;
- s)** elaborează proiectele de acte normative pentru darea în administrarea unităților administrativ-teritoriale a mormintelor și operelor comemorative de război de interes național;
- s)** reprezintă Guvernul României la activitățile internaționale care au ca obiect mormintele și operele comemorative de război;
- t)** colaborează cu organizații guvernamentale și neguvernamentale din străinătate care au obiect de activitate similar;
- t)** controlează respectarea regimului juridic al mormintelor și operelor comemorative de război, aplica sancțiuni sau sesizează, după caz, autoritățile abilitate de lege, atunci când regimul acestora este încălcat;
- u)** întocmește proiectul bugetului propriu de venituri și cheltuieli;
- v)** propune trecerea unor morminte și opere comemorative de război în patrimoniul public al unităților administrativ-teritoriale;
- w)** inițiază proiecte de hotărâri privind înființarea, modificarea sau protejarea mormintelor și operelor comemorative de război, la propunerea instituțiilor de apărare și ordine publică;
- x)** inițiază, împreună cu Ministerul Culturii și Cultelor și cu alte instituții abilitate prin lege, concursuri pentru proiectarea și executarea de monumente de natura mormintelor și operelor comemorative de război, astfel cum sunt definite la art. 5, precum și de biserici aferente cimitirelor în care se afla mormintele de război, selectează proiectele și urmărește finalizarea acestora;

y) formulează propuneri în vederea editării de timbre omagiale și comemorative pe teme legate de cinstirea eroilor;

z) alte atribuții prevăzute de lege.

Articolul 27

(1) Oficiul Național pentru Cultul Eroilor are în administrare, potrivit legii, bunuri mobile și imobile aparținând domeniului public sau privat al statului.

(2) Oficiul Național pentru Cultul Eroilor poate folosi pentru desfășurarea activității sale bunuri materiale primite de la persoane fizice și juridice sub forma de donații și sponsorizări, cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Articolul 28

Bunurile de orice fel, importate de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, folosite pentru construcția, întreținerea sau decorarea mormintelor de război și cimitirelor militare sau a operelor comemorative de război, sunt scutite de la plata taxelor cuvenite bugetului. Acțiunile în justiție pentru valorificarea drepturilor de orice natura ale Oficiului Național pentru Cultul Eroilor sunt scutite de taxa de timbru.

Articolul 29

În timp de război Oficiul Național pentru Cultul Eroilor trece în subordinea Ministerului Apărării Naționale.

Capitolul IV

Responsabilitățile autorităților administrației publice centrale și locale și ale proprietarilor de imobile pe care se afla amplasate morminte sau opere comemorative de război

Articolul 30

Ministerul Culturii și Cultelor are următoarele atribuții:

a) avizează, prin comisiile de specialitate, documentațiile pentru amplasarea și realizarea de opere comemorative de război;

b) avizează, prin comisiile de specialitate, documentațiile pentru intervențiile asupra mormintelor și operelor comemorative de război înscrise în Lista monumentelor istorice;

c) asigură, prin direcțiile pentru cultura, culte și patrimoniul cultural național județene și a municipiului București, inspecția și controlul propriu la mormintele și operele comemorative de război înscrise în Lista monumentelor istorice, privind starea lor de conservare și respectarea avizelor de specialitate emise;

d) susține programe și proiecte de punere în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război înscrise în Lista monumentelor istorice, cofinanțează programe și publicații pentru animarea culturală și stimularea interesului public față de acestea;

e) colaborează cu Oficiul Național pentru Cultul Eroilor pentru organizarea și desfășurarea manifestărilor prilejuite de Ziua Eroilor;

f) solicita cultelor religioase recunoscute de lege participarea la desfășurarea serviciului religios organizat la mormintele și operele comemorative de război, cu prilejul manifestărilor oficiale de comemorare a eroilor;

g) alte atribuții prevăzute de lege.

Articolul 31

Ministerul Afacerilor Externe are următoarele atribuții:

a) negociază, împreună cu reprezentanții Oficiului Național pentru Cultul Eroilor și ai altor instituții, după caz, acordurile interguvernamentale având ca obiect regimul mormintelor și operelor comemorative de război;

b) tine evidenta centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război românești din străinătate; reprezentatele diplomatice și oficiile consulare ale României din străinătate păstrează și actualizează permanent evidenta mormintelor și operelor comemorative de război românești aflate pe teritoriul statului unde își desfășoară activitatea;

c) organizează, prin reprezentatele diplomatice sau oficiile consulare, activități de cinstire a memoriei militarilor români căzuți pe teritoriul statelor străine;

d) sprijină acțiunile pe plan extern, organizate și desfășurate de către Oficiul Național pentru Cultul Eroilor;

e) alte atribuții prevăzute de lege.

Articolul 32

Ministerul Apărării Naționale are următoarele atribuții:

a) tine evidenta centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război aflate în administrarea sa, asigură protejarea lor și își prevede fondurile necesare în acest scop;

b) stabilește regulile de desfășurare a ceremonialelor la mormintele și operele comemorative de război;

c) asigură paza la Mormântul Ostasului Necunoscut și stabilește reguli privind organizarea vizitelor și solemnităților în acest loc;

- d)** participa la ceremonialele organizate la mormintele și operele comemorative de război;
- e)** pune la dispoziție instituțiilor și persoanelor interesate, la cerere, informațiile de care dispune privind mormintele și operele comemorative de război;
- f)** asigura participarea militarilor la programele care vizează valorificarea în plan educativ a memoriei eroilor;
- g)** participa la pregătirea și negocierea acordurilor internaționale privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război;
- h)** sprijină Oficiul Național pentru Cultul Eroilor în îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege.

Articolul 33

Ministerul Administrației și Internelor are următoarele atribuții:

- a)** tine evidenta centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război aflate în administrarea sa, asigură protejarea lor și își prevede fondurile necesare în acest scop;
- b)** pune la dispoziție instituțiilor și persoanelor interesate, la cerere, informațiile de care dispune privind mormintele și operele comemorative de război;
- c)** asigura, potrivit legii, ordinea publică la locul de desfășurare a activităților comemorative;
- d)** la cererea autorităților administrației publice poate asigura paza și ceremonialele la unele morminte și opere comemorative de război;
- e)** organizează ceremoniale militare și religioase la locurile unde se afla cimitire și opere comemorative de război, de interes național sau proprii, cu ocazia sărbătorilor legale;
- f)** inițiază programe speciale pentru comemorarea Zilei Eroilor;
- g)** poate organiza acțiuni de strângere de fonduri sau activități cu caracter filantropic pentru construirea sau întreținerea unor monumente proprii;
- h)** colaborează cu Oficiul Național pentru Cultul Eroilor în vederea protejării mormintelor și operelor comemorative de război din țară;
- i)** participa la negocierea și punerea în aplicare a acordurilor interguvernamentale în domeniu.

Articolul 34

Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului emite, în conformitate cu dispozițiile legale, avize de specialitate pentru mormintele și operele comemorative de război nou-înființate.

Articolul 35

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului are următoarele atribuții:

- a)** inițiază programe de promovare a cultului eroilor în rândurile tinerei generații;
- b)** asigura participarea tinerilor la îngrijirea mormintelor și operelor comemorative de război, la taberele organizate și finanțate de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, precum și la alte activități similare.

Articolul 36

Consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București au următoarele atribuții:

- a)** țin evidenta centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe teritoriul județului sau al municipiului București, după caz;
- b)** își prevăd în proiectele bugetelor proprii resursele financiare necesare protejării mormintelor și operelor comemorative de război aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea lor;
- c)** colaborează cu consiliile locale pentru protejarea mormintelor și operelor comemorative de război;
- d)** iau măsurile legale atunci când constată încălcări ale regimului juridic al mormintelor și operelor comemorative de război.

Articolul 37

Consiliile locale ale comunelor, orașelor și sectoarelor municipiului București au următoarele atribuții:

- a)** țin evidenta detaliată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe raza lor teritorială și asigură protejarea lor, prevăzându-și în bugete fondurile necesare în acest scop;
- b)** colaborează cu organizațiile neguvernamentale pentru protejarea mormintelor și a operelor comemorative de război.

Articolul 38

În scopul protejării mormintelor și operelor comemorative de război, proprietarii și titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra acestora sunt obligați:

- a)** să folosească și să întrețină, în condițiile legii, imobilele pe care se afla dispuse morminte și opere comemorative de război, astfel încât acestea din urmă să nu fie afectate;
- b)** să înștiințeze în scris Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, precum și consiliul local al unității administrativ-teritoriale de care aparțin despre orice modificare sau degradare fizică a mormintelor și operelor comemorative de război;

- c)** să asigure, în condițiile legii, accesul specialiștilor în vederea constatării stării de conservare și pentru operațiuni de expertizare și de evidență;
- d)** să obțină avizele cerute de lege pentru toate intervențiile efectuate asupra mormintelor și operelor comemorative de război;
- e)** să permită efectuarea lucrărilor de intervenție, conservare, consolidare, restaurare, precum și a altor lucrări, în situația în care acestea sunt inițiate și finanțate de persoane fizice sau juridice abilitate în condițiile legii;
- f)** să asigure, în condițiile legii, condiții de vizitare, fotografiere și filmare;
- g)** să comunice, în termen de 30 de zile, Oficiului Național pentru Cultul Eroilor sau, după caz, primarului localității respective orice schimbare a titularului dreptului de proprietate, de administrare ori al altor drepturi reale, după caz, asupra imobilelor pe care se afla dispuse morminte și opere comemorative de război;
- h)** să înștiințeze în scris consiliul local al unității administrativ-teritoriale despre intenția de a instraina imobilele pe care sunt amplasate morminte sau opere comemorative de război, în vederea exercitării dreptului de preemțiune al statului, conform art. 9.

Capitolul V

Comemorarea eroilor neamului

Articolul 39

Se proclama Ziua Eroilor, sărbătoare națională a poporului român, cea de-a patruzecia zi de la Sfintele Pasti, Ziua Înălțării Domnului Isus Hristos, potrivit tradiției românești.

Articolul 40

În capitala României se păstrează Mormantul Ostașului Necunoscut, care aminteste de eroii anonimi căzuți pentru binele patriei.

Articolul 41

Mormantul Ostașului Necunoscut este administrat de Consiliul General al Municipiului București.

Articolul 42

- (1)** La Mormantul Ostașului Necunoscut se depun flori, jerbe sau coroane de flori.
- (2)** Flacăra de candelă arde în permanentă și nu poate fi stinsă sau reaprinsă decât cu aprobarea Guvernului României.

Articolul 43

- (1)** La Mormantul Ostașului Necunoscut Guvernul organizează ceremonii oficiale de Ziua Națională a României, Ziua Eroilor și Ziua Armatei. În aceste zile orice alte activități comemorative sunt permise numai după terminarea ceremoniei oficiale.
- (2)** Instituțiile statului pot organiza ceremonii oficiale la Mormantul Ostașului Necunoscut cu prilejul altor date importante pentru istoria națională, cu ocazia unor vizite ale unor delegații străine și a altor acțiuni oficiale, cu înștiințarea Comandamentului Garnizoanei București.

Articolul 44

- (1)** Cetățenii români decedați în condițiile prevăzute la art. 2 alin. (1) și la art. 3 se comemorează fără nici un fel de discriminare.
- (2)** Fiecare dintre cei decedați trebuie comemorat individual, după nume, fie pe însemnul de capatai, fie printr-o inscripție pe un însemn memorial comun.

Articolul 45

- (1)** Festivitățile din țară și din străinătate, dedicate memoriei eroilor României, se desfășoară pe baza unui program elaborat de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, în colaborare cu toate instituțiile statului care pot contribui la asigurarea caracterului solemn al activităților din Ziua Eroilor și la buna lor desfășurare.
- (2)** Personalitățile din conducerea statului vor fi prezente la locurile reprezentative și cu mare încărcătură simbolică pentru sacrificiul făcut de cetățenii țării pentru dobândirea și păstrarea independenței naționale, a unității statale, pentru apărarea suveranității naționale, menținerea ordinii de drept și siguranței naționale.
- (3)** Autoritățile administrației publice locale vor organiza programe proprii de comemorare cu sprijinul și cu participarea reprezentanților autorităților centrale și ai cultelor religioase din teritoriu.
- (4)** Festivitățile de comemorare vor fi programate să înceapă după oficierea serviciului religios în lacasurile de cult.
- (5)** Activitățile pentru comemorarea eroilor României în străinătate sunt organizate de către Ministerul Afacerilor Externe, prin reprezentatele diplomatice sau oficiile consulare ale României care își desfășoară activitatea în statele respective, în colaborare cu alte instituții sau organizații interesate, după caz.

Articolul 46

Finanțarea activităților de comemorare a eroilor se face din bugetul de stat prin bugetul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, pentru activitățile organizate de acesta, din bugetele unităților administrativ-teritoriale, pentru activitățile organizate de acestea, sau din resursele proprii ale altor categorii de organizatori, după caz.

Capitolul VI Sanctiuni

Articolul 47

Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea administrativă, contravențională, civilă sau penală.

Articolul 48

Constituie contravenții la regimul mormintelor și operelor comemorative de război:

- a) exhumarea rămășițelor pământesti ale celor morți în razboaie, fără aprobările legale și fără luarea măsurilor de reinhumare cu cinstea cuvenită acestora, în condițiile prezentei legi, care se sancționează cu amendă de la 70.000.000 lei la 100.000.000 lei; când contravenientul este o organizație neguvernamentală care are ca obiect de activitate protejarea mormintelor și operelor comemorative de război, acestuia i se retrage și dreptul de a mai desfășura astfel de activități;
- b) strămutarea operelor comemorative de război fără aprobările legale, care se sancționează cu amendă de la 50.000.000 lei la 100.000.000 lei;
- c) construirea, modificarea sau restaurarea operelor comemorative de război fără aprobările și avizele prevăzute de prezenta lege, care se sancționează cu amendă de la 50.000.000 lei la 100.000.000 lei;
- d) neîndeplinirea atribuțiilor legate de executarea lucrărilor de îngrijire și conservare a mormintelor și operelor comemorative de război, de îndată ce s-a constatat necesitatea acestor lucrări, precum și împiedicarea executării lor, care se sancționează cu amendă de la 10.000.000 lei la 50.000.000 lei;
- e) efectuarea neautorizată de inscripții, înscrisuri, desene sau orice alte acțiuni care conduc la schimbarea datelor istorice ori a înfățișării operelor comemorative de război, care se sancționează cu amendă de la 10.000.000 lei la 50.000.000 lei și obligarea la suportarea cheltuielilor făcute pentru aducerea operelor comemorative de război la starea lor inițială;
- f) stingerea sau reaprinderea flacării candelii de la Mormantul Ostașului Necunoscut fără aprobarea Guvernului României, care se sancționează cu amendă de la 20.000.000 lei la 30.000.000 lei;
- g) introducerea în cimitirele de război a animalelor, pentru pascat sau adapost, care se sancționează cu amendă de la 5.000.000 lei la 10.000.000 lei;
- h) organizarea de activități comemorative la Mormantul Ostașului Necunoscut în Ziua Națională, Ziua Eroilor și în Ziua Armatei, înainte sau concomitent cu ceremoniile oficiale, fără autorizările prevăzute de lege, care se sancționează cu amendă de la 30.000.000 lei la 50.000.000 lei;
- i) depunerea la Mormantul Ostașului Necunoscut a altor obiecte decât flori, coroane sau jerbe de flori, care se sancționează cu amendă de la 5.000.000 lei la 10.000.000 lei.

Articolul 49

Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către primar și împuterniciții acestuia, precum și de către reprezentanții Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Articolul 50

Contravențiilor prevăzute la [art. 49](#) le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin [Legea nr. 180/2002](#), cu modificările ulterioare.

Capitolul VII Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 51

Organizațiile neguvernamentale cu personalitate juridică de drept privat fără scop lucrativ care au ca obiect de activitate protejarea mormintelor și operelor comemorative de război vor continua să funcționeze cu respectarea dispozițiilor prezentei legi.

Articolul 52

Oficiul Național pentru Cultul Eroilor va prelua de la Muzeul Militar Național în administrare Arhiva "Cultul Eroilor", în termen de 90 de zile de la înființarea sa.

Articolul 53

În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va aproba, prin hotărâre, Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Articolul 54

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Pe aceeași dată se abroga [Decretul Consiliului de Stat nr. 117 din 23 octombrie 1975](#) privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 111 din 30 octombrie 1975, [Legea nr. 48/1995](#) privind proclamarea Zilei Eroilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 107 din 31 mai 1995, precum și orice alte dispoziții contrare.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 26 iunie 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,

DORU IOAN TARACILA

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 9 septembrie 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

VALER DORNEANU

București, 30 septembrie 2003.

Nr. 379.
